

3. Романова Т. В., Даровський Є. О. Чинники, що впливають на збільшення прибутку підприємств України в сучасних умовах. *Ефективна економіка*. 2015. № 4. URL : <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=3976> (дата звернення: 07.04.2020).

ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ СОЦІАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ УКРАЇНИ НА ПРИКЛАДІ ЄВРОПЕЙСЬКИХ ДЕРЖАВ

Автор – Барбуль Є. С., студ. факультета міжнародної економіки
Науковий керівник – канд. наук з держ. управл.,
доц. каф. міжнародної економіки Кахович О. О.

ДВНЗ «Придніпровська державна академія будівництва і архітектури»

Інтеграція до ЄС не є можливою без аналізу та приймання досвіду європейських країн. Щоб приєднатися до Євросоюзу, держава-заявник має задовольняти політичним і економічним умовам. Ідеї соціальної справедливості, рівності і відповідальності традиційно є вельми популярними в європейських країнах. Розвиток соціальної відповідальності – це значна репутаційна перевага бізнесу, дозволяє отримати вигідне позиціонування на ринку і створення відповідального бренду.

Україна не може залишатися осторонь світових тенденцій, враховуючи обраний курс євроінтеграції та з врахуванням майбутніх глобальних змін у сфері економічних та соціальних відносин.

Активне впровадження корпоративної соціальної відповідальності бізнес-організацій в Європі почалося з моменту офіційного закріплення її положень на Лісабонському європейському саміті в 2000 році і з моменту публікації "Зеленої книги з КСВ" Європейською комісією [1].

Згідно з текстом Зеленої книги, КСВ – це «відповідальність підприємств за свій вплив на суспільство» [1; с. 6] КСВ передбачає врахування екологічних і етичних норм, дотримання прав людини і споживача.

У документі запропоновано основні інструменти КСВ, які до цих пір актуальні і підтримуються Єврокомісією. До них відносяться: відповідальні практики щодо персоналу; відповідальні практики по відношенню до споживачів; розвиток місцевих спільнот; охорона навколишнього середовища; сумлінні ділові практики [2].

У країнах Європи, робота компаній в напрямку реалізації стратегій КСВ регламентована державою: на бізнес-організації покладено обов'язки з обов'язкового медичного страхування, забезпечення пенсіями, охорони навколишнього середовища. Всі ці положення закріплені в Міжнародній організації праці, Загальної Декларації прав людини, Організації економічного співробітництва і розвитку, рішеннях всесвітніх саміт і ін. [2].

Серед найбільш поширених сфер КСВ для всіх країн ЄС можна назвати проблеми зайнятості, освіти та охорону здоров'я [3; с.79]. Лідерами в реалізації європейської моделі КСВ як правило є компанії, що функціонують в галузях, орієнтованих насамперед на споживача – підприємства харчової та фармацевтичної промисловості, роздрібною торгівлі та ін.

Багато компаній вкладають кошти в розвиток інфраструктури, медичну і освітню сфери, чому сприяє реалізація реформ в Україні та децентралізація.

КСВ в Україні має кілька стадій розвитку. Зазвичай все починається з благодійності / спонсорства. Компанію просять надати матеріальну допомогу. Однак, благодійність не веде до сталого розвитку. Усвідомивши це, компанії переходять на новий рівень – короткострокового партнерства (наприклад, річні проекти). І лише

набагато пізніше бізнес приходять до висновку про необхідність побудови довгострокових стратегій розвитку територій, коли компанія прагне підвищувати рівень життя на території діяльності, допомагаючи регіонах знайти точку росту, яка дасть максимальний економічний ефект. Таке партнерство передбачає розвиток місцевих громад, без активної участі яких реформи і інвестиції будуть неефективними.

У розвитку громад важливо працювати разом: влада – бізнес – суспільство.

КСВ передбачає ведення бізнесу на умовах неприйняття корупції. Лідируючу роль в цьому напрямку відіграють зарубіжні компанії, що працюють в Україні. Більшість з них керується принципами, які встановлюють комплекс правил щодо виявлення, протидії та попередження корупційних діянь всередині і поза компанією.

Аналізуючи європейський досвід регулювання соціальної відповідальності, можна виділити декілька пунктів, з яких Україні потрібно починати:

1. Зацікавленість у реалізації соціальних програм малого і середнього бізнесу;
2. Надання гідного соціального пакету і заробітних плат державним професіям;
3. Соціальний захист найманих працівників;
4. Партнерство бізнесу з владою.

На основі наведеного аналізу практики КСВ європейських компаній можна зробити висновок, про наявність тісної взаємодії суспільства і бізнесу, здійснюваного в рамках жорсткого державного регулювання. Важливою відмінною рисою європейського підходу є той факт, що практика КСВ регламентується законодавчо, тобто є, по суті, обов'язковою. Це багато в чому сприяло виходу європейських компаній на провідні позиції у всіх світових рейтингах.

Ще одним фактором, на який слід звернути увагу, є той факт, що при всій важливості наднаціонального регулювання ініціатива створення і розвитку програм КСВ сьогодні, як правило, йде з рівня окремих країн і навіть окремих підприємств.

Практика різних європейських країн може значно відрізнятись, однак загальні риси домінують. Це пов'язано як із загальною культурою та історією, так і з активною державною політикою на національному і на наднаціональному рівнях.

Зараз Україна знаходиться в напружених умовах, коли проблеми суспільства стали ще більш відчутними. Це дає можливість компаніям продемонструвати свою толерантність і мирну позицію. У нашому випадку, досвід західних країн служить гарним стимулом для зростання і прикладом гідних практик. Але західна модель розвитку КСВ ніяк не може використовуватися для України, адже тільки на національному рівні можуть бути повністю усвідомлені всі особливості соціально-економічного становища країни. І нехай на даному етапі не весь український бізнес готовий до глобального впровадження корпоративної соціальної відповідальності, але перші кроки, які закладаються в фундамент її розробки, доступні для більшості, адже не вимагають масштабних матеріальних інвестицій, що зазвичай так відлякують малий і середній бізнес.

Одним з головних перешкод у розвитку соціальної відповідальності українського бізнесу є зовсім не утруднене матеріальне становище, а відсутність спільного бачення і розуміння суті КСВ, її можливостей і переваг. Саме тому, для початку головним завданням є формування цього бачення шляхом спільної розробки стратегії сталого бізнесу в Україні та подальше поширення її в усі регіони присутності.

Список використаних джерел

1. Green Paper “Promoting a European Framework for Corporate Social Responsibility”. European Commission. Брюссель, 2001. URL : europa.eu/rapid/press-release_DOC-01-9_en.pdf

2. Пономарьов С. В. Корпоративна соціальна організація в Європі: Що потрібно знати підприємцю, що виходить на Європейський ринок. Євроінфокоореспондентський центр. Пермь, 2014. URL : <http://permtpp.ru/upload/iblock/58c/kso.pdf>.

3. Попова А. В. Соціальна відповідальність бізнесу : діалектика парадигм. Москва : Союз Дизайн, 2012. 376 с.

РОЗВИТОК ЕКОЛОГІЧНОГО КОМПОНЕНТА СОЦІАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ В УКРАЇНІ

Автор – Бучек Юрій, студ. гр. ЕП-19мп

Науковий керівник – канд. наук з держ.управління,

доц. каф. міжнародної економіки Кахович О. О.

ДВНЗ «Придніпровська державна академія будівництва та архітектури»

Значення екологічності підприємств, як компонент соціальної відповідальності більш широке і відповідальне, що примушує підприємства виконувати такі завдання і дотримуватися таких принципів як:

- сприяння попередження негативних впливів на оточуюче середовище;
- перехід від «корпоративного егоїзму» до екологічності підприємства;
- приймати активну участь у виявленні і своєчасному попередженні екологічних ризиків;
- сприяння розвитку екологічно чистих технологій.

Соціальна відповідальність розглядається як відповідальне ставлення будь-якої компанії до своєї продукції, до споживачів, працівників, партнерів. Це активна соціальна позиція компанії, що полягає в гармонійному співіснуванні, взаємодії та постійному діалозі із суспільством, участі у вирішенні найгостріших соціальних проблем.

Однією із складових соціальної відповідальності підприємств є екологічність їх діяльності. Екологічність – це ознака будь-якого об'єкта, яка відображає його властивість не наносити або мінімізувати вплив на погіршення навколишнього середовища.

Проблема екологічності підприємств в Україні дуже критична та необхідною у її вирішенні в найближчий час. Оскільки запровадження екологічних проектів, стратегій та тактик на підприємстві вносить вагомий вплив в свідомість не тільки виробників, змінюється ще й свідомість споживачів, тобто, звичайних громадян.

Для більш детального аналізу екологічної свідомості підприємств розглянемо топ-5 підприємств за обсягом викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря.

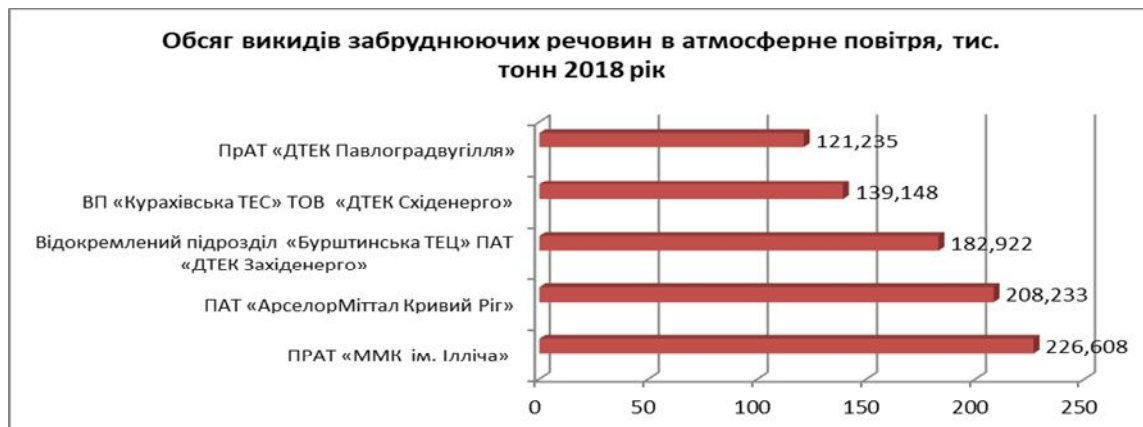

Рис. 1. Топ-5 забруднювачів довкілля по викидах в атмосферне повітря за 2018 р.